

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป เขตเลือกตั้งที่ 3 จังหวัดพิจิตร” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพิจิตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
 - 1.2 ทฤษฎีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพิจิตร
 - 2.1 ขนาดและที่ตั้ง
 - 2.2 อาณาเขต
 - 2.3 ลักษณะภูมิประเทศ
 - 2.4 ภูมิอากาศ
 - 2.5 เขตการปกครอง
 - 2.6 ประชากร
 - 2.7 ข้อมูลผลการเลือกตั้งจังหวัดพิจิตร
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง (Election) เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญและเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ก็เพราะว่า การเลือกตั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองและแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการกำหนดนโยบาย

ในการปกครองประเทศ รวมทั้งเป็นการแสดงให้เห็นว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง

ในความเป็นจริงการเลือกตั้งเป็นกระบวนการหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้วยเหตุนี้การเลือกตั้งจึงเปรียบเสมือนหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ไม่มีอะไรอื่นจะให้โอกาสโดยตรงแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในกิจการของรัฐเท่ากับการเลือกตั้ง (กระมล ทองธรรมชาติ 2511: 61)

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้นถือว่าการเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งหมายถึงการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล การเลือกตั้งเป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องและสนับสนุนให้มีการกระทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง และการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน การที่ประชาชนเลือกผู้แทนหรือกลุ่มการเมือง หรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ หรือนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของตน ก็เพราะประชาชนเชื่อว่าผู้แทนที่ตนเลือกไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น จะใช้อุดมการณ์หรือนโยบายที่ประกาศเป็นแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และบริหารประเทศในทำนองเดียวกันเพื่อเป็นการพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง กล่าวได้ว่าการเลือกตั้งจึงเป็นกิจกรรมที่ประชาชนแสวงหาทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองการเลือกตั้งนอกจากจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองแล้ว แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งยังถือว่าเป็นเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทุกคนด้วย

ที่ว่าเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิ หมายความว่า ทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งอย่างถ้วนหน้า สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิในตัวเองมิต้องให้มีผู้ใดมามอบหมายและไม่มีผู้ใดจะมาเพิกถอนได้ ในเมื่อเป็นสิทธิส่วนตัวของคนทุกคนเช่นนี้แล้ว การไปใช้สิทธิหรือไปลงคะแนนเลือกตั้งก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลไปด้วย กล่าวคือ ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดสามารถไปบีบบังคับให้ประชาชนคนหนึ่งคนใดไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้หากว่าประชาชนผู้นั้นไม่ต้องการ และที่ว่าเลือกตั้งเป็นหน้าที่ มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ เพราะฉะนั้นผู้ที่จะมีส่วนใช้อำนาจอธิปไตยจึงไม่จำเป็นต้องเป็นประชาชนทุกคน แต่เป็นเพียงประชาชนบางคนที่มีความสมบัติเหมาะสมทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาติผู้ที่ได้รับหน้าที่ดังกล่าวจึงอาจถูกบังคับให้ไปลงคะแนนเสียงได้

ความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งนั้น ความหมายที่ครอบคลุมก็คือ การเลือกตั้งที่ดีในสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นจะเกิดผลดีแก่ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนพลเมืองที่อยู่ภายใต้การบริหารกิจการของรัฐบาลและองค์กรทางการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน เพราะการเลือกตั้งที่ดีประกอบด้วย การมีกฎเกณฑ์ การเลือกตั้งที่เหมาะสมป้องกันการกระทำทุจริตในการเลือกตั้งได้อย่างครบถ้วนรัดกุม การมีคณะกรรมการองค์กรอิสระกำกับดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรม อีกทั้งประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ใช้วิจารณญาณที่ดี ประกอบกับใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้สมัครพรรคการเมืองที่สังกัดอย่างครบถ้วนรอบคอบ เพื่อการตัดสินใจลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรายใด การเลือกตั้งที่มีองค์ประกอบที่ดีครบถ้วนสมบูรณ์เช่นนี้ย่อมเกิดผลดีแก่การเลือกตั้งแน่นอน การสร้างให้ประชาชนผู้เลือกตั้งมีวิสัยทัศน์หรือมีข้อมูลที่ดีเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะต้องทำให้ประชาชนผู้เลือกตั้งตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งเป็นเบื้องต้น

ประชาชนโดยทั่วไปมักจะเข้าใจว่าการเลือกตั้งเป็นภารกิจที่กฎหมายกำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพื่อให้ได้บุคลากรทางการเมืองจำนวนหนึ่งตามกฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ทั้งที่ความเป็นจริงแล้ว การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนก่อให้เกิดผลและความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมากมายหลายประการที่สำคัญและสมควรนำมาพิจารณา ได้แก่ (ประหยัด หงษ์ทองคำ 2547: 255-245)

(1) การเลือกตั้งทำให้ได้บุคลากรทางการเมืองที่มีคุณภาพ เป็นความเข้าใจเบื้องต้นของผู้เลือกตั้งทั้งหลายว่าผลของการเลือกตั้งแต่ละครั้งจะทำให้ได้บุคลากรทางการเมืองในตำแหน่งต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น ถ้าเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา สังคมก็จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ถ้าเป็นการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สังคมก็จะได้บุคลากรทางการเมืองในตำแหน่งนั้น ๆ ส่วนบุคลากรทางการเมืองที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมา จะมีคุณภาพดีเลวอย่างไรขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้เลือกตั้งเป็นสำคัญ ประกอบทั้งผู้เลือกตั้งตระหนักถึงผลดีผลเสียของการเลือกตั้งอย่างรับผิดชอบเพียงไรเป็นสำคัญ บุคลากรทางการเมืองตำแหน่งต่าง ๆ ที่ประชาชนเลือกตั้งมานั้น ส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการสร้างผลงานในอำนาจหน้าที่ ถ้าส่วนใหญ่เป็นคนดีมีอุดมการณ์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เอาประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง ผลงานย่อมดีมีคุณภาพและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน แต่ถ้าตรงกันข้ามประชาชนจะเป็นผู้ได้รับผลร้ายไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

(2) การเลือกตั้งจะสร้างมิติใหม่ทางการเมืองเกิดขึ้น นั่นคือถ้าเป็นการเลือกตั้งการเมืองระดับชาติจะสามารถพิสูจน์ได้ว่าประชาชนเป็นผู้เลือกรัฐบาลถ้าเป็นการเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น ประชาชนผู้เลือกตั้งจะเป็นผู้เลือกผู้บริหารท้องถิ่นมาปฏิบัติหน้าที่บริหารกิจการของท้องถิ่นสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

การเลือกตั้งที่สามารถจะกล่าวได้ว่าประชาชนเป็นผู้เลือกรัฐบาลนั้นจะต้องประกอบด้วยหลักการและปัจจัยสำคัญประกอบดังนี้คือ สังคมนั้นจะต้องมีพรรคการเมืองน้อยพรรค และประชาชนผู้เลือกตั้งจะต้องพิจารณาเลือกจากนโยบายและผลงานของพรรคการเมืองมากกว่าจะพิจารณาเลือกตัวผู้สมัคร เพื่อให้ผลการเลือกตั้งไม่กระจาย การเลือกตั้งแต่ละครั้งจะมีพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งชนะการเลือกตั้งมีที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรเกินครึ่งสามารถจัดตั้งรัฐบาลโดยลำพัง ไม่ต้องมีพรรคการเมืองอื่นมาร่วมรัฐบาล ที่เรียกว่ารัฐบาลผสม (Coalition Government) รัฐบาลพรรคเดียวจะมีคุณสมบัติประโยชน์ต่อการบริหารราชการอย่างแท้จริง เพราะมีความเป็นเอกภาพ มีความมั่นคงยั่งยืน บริหารราชการได้ครบวาระ ทำให้มีเวลาในการบริหารราชการและแก้ปัญหาได้ยาวนานเพียงพอที่จะสร้างผลงานที่ต้องกระทำต่อเนื่องได้เป็นอย่างดี

(3) การเลือกตั้งจะส่งผลให้เห็นว่าประชาชนเป็นผู้เลือกนโยบายให้รัฐบาลใช้เป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ปรากฏการณ์ดังกล่าวจะสามารถพิสูจน์ให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ พรรคการเมืองและประชาชนผู้เลือกตั้งจะต้องร่วมกันปฏิบัติการทางการเมืองในการเลือกตั้งให้สอดคล้องกัน กล่าวคือ พรรคการเมืองผู้ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งจะต้องยึดหลักการสำคัญในการหาเสียง โดยการเสนอนโยบายหลักหรือนโยบายสำคัญของพรรคว่า พรรคจะปฏิบัติการทางการเมืองหรือบริหารราชการแผ่นดินด้วยนโยบายด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างไร เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นหลักการสำคัญในการตัดสินใจเลือกตั้ง ประชาชนผู้เลือกตั้งจะต้องตัดสินใจโดยยึดนโยบายของพรรคเพราะปัจจัยดังกล่าวไม่เพียงแต่จะเป็นสิ่งที่เลื่อนลอยเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ยังทำให้ผลการเลือกตั้งกระจัดกระจายไม่เป็นกลุ่มเป็นก้อน ส่งผลให้เกิดรัฐบาลผสมที่ประกอบด้วยหลายพรรค รัฐบาลผสมจะเป็นรัฐบาลที่ขาดความชัดเจนในเรื่องนโยบายบริหารราชการ ซึ่งเป็นผลเสียแก่การสร้างผลงาน การแก้ปัญหาที่ประชาชนรอความหวัง รัฐบาล

ข้อสำคัญพรรคการเมืองจะต้องมีสัจจะต่อประชาชนผู้เลือกตั้งด้วย กล่าวคือจะต้องมีความมั่นคงที่จะบริหารราชการตามนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงกับประชาชน เพราะถือว่าเป็นคำมั่นสัญญาที่พรรคให้ไว้กับประชาชน และเมื่อประชาชนพอใจนโยบายของพรรค จนพรรคชนะการเลือกตั้งมีโอกาสจัดตั้งรัฐบาลบริหารราชการรับใช้ประชาชน จึงควรบริหารงานตามนโยบายที่ให้คำมั่นสัญญากับประชาชนและประชาชนให้ความเห็นชอบโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง

(4) การเลือกตั้งจะยืนยันหลักการสำคัญของการเมืองระบอบประชาธิปไตยที่ว่า “ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ประชาชนสามารถใช้อำนาจนี้ เลือกและเปลี่ยนแปลงรัฐได้” ประชาชนเป็นผู้มีสิทธิเลือกรัฐบาลได้กล่าวมาแล้วตาม ข้อ 3 ส่วนการที่ประชาชนผู้เลือกตั้งจะมีอำนาจเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือทางรัฐศาสตร์เรียกว่า “สิทธิคัดค้าน” นั้นหมายความว่า รัฐบาลที่

ประชาชนเห็นชอบและเลือกมาบริหารราชการแล้วไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้แก่ประชาชน ในยามหาเสียงเลือกตั้ง หรือบริหารราชการโดยไม่มีผลงาน หรือไม่สามาถจะแก้ปัญหาให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพประชาชนย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้รัฐบาลพิจารณาตัวเองแต่ถ้ารัฐบาลยังคือที่จะดำรงสถานการณืเป็นรัฐบาลต่อไปจนครบวาระ เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งใหม่ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะไม่เลือกพรรครัฐบาลเดิม โดยหันไปใช้สิทธิเลือกพรรคฝ่ายค้านเป็นฝ่ายข้างมาก เพื่อลงโทษพรรครัฐบาลที่ทรยศต่อความไว้วางใจของประชาชนผู้เลือกตั้ง การใช้สิทธิของประชาชนดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการเมืองระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนนั้นย่อมเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในระบบการเมืองการปกครอง มิใช่นักการเมืองหรือพรรคการเมืองแต่ประการใด

ความสำคัญของสิทธิการเลือกตั้งของประชาชนดังได้พรรณนามานั้นจะเห็นได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ถ้าสามารถทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิการเลือกเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้จะทำให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างระมัดระวัง รับผิดชอบใคร่ครวญอย่างรอบคอบแทนการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยขาดการพินิจพิจารณา หรือใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเกรงกลัวต่ออำนาจอิทธิพลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเลือกตั้งโดยความโลภไม่เห็นแก่อำมิสสินจ้างในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่เป็นมาในอดีต ผลของการเลือกตั้งย่อมเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้การเมืองเป็นการเมืองที่ด้รับผิชอบต่อ สาธารณประโยชน์และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งมวล

ตามปญญาสากกล่าวว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามเห็นชอบ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2491 ได้ระบุภาระหน้าที่ของรัฐบาลที่จะจัดการเลือกตั้งให้มีความสุจริตและยุติธรรมไว้ดังนี้

ข้อ 21 (1) “ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง จะโดยตรงหรือโดยผ่านทางผู้แทนซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยอิสระ”

ข้อ 21 (3) ... “เจตจำนงของประเทศจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนง นี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง จึงอาศัยการออกเสียงโดยทั่วไป และโดยเสมอภาค และการลงคะแนนลับ หรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นในทำนองเดียวกัน

จากปญญาสากดังกล่าว ประเทศไทยได้มีการนำแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยมีตัวแทนมาเป็นหลักในการปกครองประเทศ โดยยึดหลักที่ว่า

“... การให้ราษฎรออกเสียงเลือกตั้งบุคคลที่จะไปทำหน้าที่ปกครองประเทศตนเป็นวิธีที่สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยมากกว่าการแต่งตั้งหรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้เพราะวิธีการเลือกตั้งนั้นเป็นวิธีการที่ทำให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอำนาจควบคุมผู้แทนของตนได้อย่างใกล้ชิด

และทำให้ผู้แทนราษฎรต้องตระหนักอยู่เสมอว่า อำนาจที่ตนได้รับมานั้นเป็นอำนาจที่ผู้เป็นเจ้าของเรียกคืนได้เสมอ ซึ่งถ้าหากว่าตนอยากจะได้รับมอบหมายอำนาจนั้นต่อไปตนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ และคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

(กระมล ทองธรรมชาติ 2514: 70)

1.1.1 ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง หมายถึง การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สังกัดในกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่ง เท่ากับว่าประชาชนได้มอบอำนาจธิปไตยของตนให้ผู้ที่ตนเลือก และให้ความชอบธรรมแก่ผู้ที่ตนเลือกไปใช้อำนาจการปกครองได้ในห้วงเวลาที่กำหนดไว้ (กระมล ทองธรรมชาติ, สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงษ์ไกรเลิศ 2531: 5-6)

การเลือกตั้ง หมายถึง การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจาก หลาย ๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลาย ๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่งแทนตน (วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น 2524: 63)

การเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจธิปไตยด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล (กรมการปกครอง 2535: 5)

การเลือกตั้ง หมายถึง เป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้อง (Demand) หรือสนับสนุน (Support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2534: 201)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น อาจจะสรุปค่านิยมของการเลือกตั้งได้ว่า หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเองโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้ที่สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมด มีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง

เมื่อพิจารณาจากความหมายของการเลือกตั้งแล้ว จะเห็นว่า การเลือกตั้งมีบทบาทสำคัญ 2 ประการ คือ

(1) บทบาทของประชาชน คือ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจการของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวผู้บริหาร

(2) บทบาทการบริหารกิจการของประเทศ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์และการสนับสนุนของประชาชน ซึ่งจะทำให้ระบบการเมืองและคณะผู้บริหารได้รับการยอมรับอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ด้วยเหตุนี้เราจะเห็นได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนของกระบวนการทางการเมืองและเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.1.2 ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ เป็นระบอบประชาธิปไตยโดยผู้แทน (Representative Democracy) ได้แก่การให้สิทธิพลเมืองทุกคนเป็นผู้ลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตัวในรัฐสภา และมติหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐสภา ถือว่าเป็นความต้องการหรือสอดคล้องกับเจตจำนงค์ของประชาชน (สุชุม นวลสกุล และคณะ 2519: 8)

การเรียนรู้เรื่องสิทธิเลือกตั้ง โดยทั่วไปมักจะเน้นในเรื่องหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้ง วิธีการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง การป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากที่สุด โดยให้ความสำคัญกับจำนวนของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่มักจะละเลยหรือมองข้ามเรื่องความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งของประชาชนไป เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะเกิดจากความเข้าใจผิดคิดว่าประชาชนมีความรู้ในเรื่องนี้เป็นอย่างดีหรืออาจเป็นเพราะไม่สามารถจะอธิบายเรื่องที่เป็นนามธรรมให้เข้าใจง่าย ๆ ได้อย่างไร

ความจริงแล้วเรื่องความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งเป็นหัวใจของกระบวนการเลือกตั้งอย่างแท้จริง ประชาชนจะสนใจไปใช้สิทธิจำนวนมาก ไปใช้สิทธิด้วยความสำนึกรับผิดชอบอย่างครบถ้วน พิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้ง นโยบายและผลงานของพรรคการเมืองที่สังกัดอย่างครบถ้วนและมีเหตุผล ปฏิเสธผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ไม่มีผลงานแม้จะมีอำนาจหรือข้อแลกเปลี่ยนคำมั่นสัญญาที่น่าสนใจเพียงใดก็ตาม ผลการเลือกตั้งที่ดีเช่นนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งอย่างแท้จริง

ความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งคืออะไร ความเข้าใจของคนโดยทั่วไป ความสำคัญของการเลือกตั้งคือ การไปใช้สิทธิกาบัตรเลือกตั้งตามคำเชิญชวนของราชการเพื่อให้ได้บุคคลากรทางการเมืองขึ้นมาจำนวนหนึ่ง อาจเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับเป็นการเลือกตั้งในตำแหน่งอะไร ความเข้าใจดังกล่าวไม่เป็นความเข้าใจผิด แต่เป็นความเข้าใจที่ไม่ครบถ้วน และความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งที่ขาดไปนั้นเป็นความเข้าใจในส่วนที่มีสาระสำคัญอย่างยิ่งชีวิต เขาจะ

ชวนขวายเป็นใช้สิทธิเลือกตั้งโดยที่ทางราชการไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณประชาสัมพันธ์ หรือไม่ต้องสิ้นเปลืองในการหาสินจ้างรางวัลมาล่อด้วยวิธีการใด ๆ นอกจากประชาชนจะเต็มใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว เขาจะใช้สิทธิเลือกตั้งในการตัดสินใจใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งอาจมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวางเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจที่จะเลือกใครด้วยเหตุผลที่ดีอย่างไร ทั้งนี้เพราะเขารู้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขาแต่ละคะแนนนั้นมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขาอย่างไร (ประหยัด หงส์ทองคำ 2547: 244-245)

การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยต้องเป็นการเลือกตั้งที่ให้สิทธิกับพลเมืองทุกคน โดยเสมอภาคกัน หมายถึงว่า เสียงของทุกคนมีค่าเท่ากันคือ 1 คะแนนเสียง (One Man One Vote) ไม่ใช่ว่าคนอายุมากเกิน 40 ปี มี 2 คะแนนเสียง อายุต่ำกว่า 40 ปี มีเพียง 1 คะแนนเสียง ในระบอบประชาธิปไตยนั้นบุคคลทุกคนเมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแล้ว ต่างก็มีสิทธิคนละ 1 เสียงเท่ากันทั้งสิ้น

ความสำคัญของการเลือกตั้งมีผลในทางการเมือง นับที่สำคัญคือสามารถกำหนดผู้ที่จะเข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง

นอกจากนี้การเลือกตั้งยังก่อให้เกิดความสำคัญต่อระบบการเมือง ดังนี้ คือ

1. สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบอบการปกครอง เช่น (ทิพาพร พิมพ์สิทธิ์ 2521: 172)

1.1 การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้ปกครองเป็นไปโดยสันติ ทำให้รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลในนามประชาชนเพราะได้รับความยินยอมให้เข้าปฏิบัติหน้าที่จากประชาชน

1.2 ทำให้ประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองเกิดความผูกพันกับนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ตนเลือกตั้งไป และทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ทั้งรัฐบาลพอที่จะเรียกร้องให้ประชาชนสละเพื่อประเทศได้ ลักษณะนี้เสริมความชอบธรรมแก่รัฐบาลมากกว่าเพื่อการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล (วิทยา สุจริตชนารักษ์ 2516: 55) แต่เงื่อนไขที่ทำให้เกิดลักษณะทั้งสองอยู่ที่มีการเลือกตั้งโดยอิสระ

2. เป็นกลไกเชื่อมโยง สะท้อนทัศนคติของสาธารณชนต่อนโยบายของรัฐบาลและกำหนดแนวทางของนโยบายการบริหารออกมา

อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของการเลือกตั้งในปัจจุบันไม่ใช่เพียงเพื่อเลือกให้ได้ตัวแทนของราษฎรเท่านั้น แต่อยู่ที่การเลือกเพื่อให้ได้ผู้แทนที่ดีเข้าไปใช้สิทธิใช้เสียงแทนราษฎรอันจะเกิดผลกระจายความสุขไปยังคนในสังคมอย่างทั่วหน้า

ดังนั้น การเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวไม่ใช่สิ่งแสดงความเป็นประชาธิปไตย เว้นไว้เสียแต่

ว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามลักษณะของความเป็นประชาธิปไตย โดยปกติแล้วในระบอบประชาธิปไตยการเลือกตั้งต้องมีความสม่ำเสมอ มีวาระหลักการแน่นอนว่าจะมีการเลือกตั้งเมื่อใดบ้าง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาดการใช้อำนาจปกครอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้มีการใช้อำนาจไปในทางอื่นที่มีใช้ความผาสุกหรือผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม

นอกจากนี้การมีสิทธิเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอ ต้องมีหลักประกันในการใช้สิทธินั้นด้วยว่าสามารถใช้ได้อย่างเสรีเต็มที่ และมีโอกาสเลือกสรรตัวบุคคลจริง ๆ โดยวิธีการลงคะแนนลับ (Secret Ballot) และมีหลักประกันเพียงพอที่จะไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ว่าคุณลงคะแนนลงเสียงให้กับผู้สมัครคนใด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้อิทธิพลข่มขู่ให้ลงคะแนนตามความประสงค์ของผู้อื่น นอกจากนี้การอำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิลงคะแนน รวมทั้งการวางมาตรการการป้องกันไม่ให้เกิดการหวงเหี่ยวกีดกันไม่ให้บุคคลไปใช้สิทธิลงคะแนน ปัจจัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอยู่ไม่น้อยต่อการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

การเลือกตั้งนอกจากเป็นกระบวนการที่เลือกสรรรัฐบาลที่จะมาทำการปกครองและสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองให้เป็นไปโดยสันติแล้ว การเลือกตั้งในประเทศที่มีพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองมากกว่าหนึ่งพรรคหรือหนึ่งกลุ่ม การเลือกตั้งมีบทบาทสำคัญในการยุติข้อขัดแย้งในระบบการเมือง โดยพรรคการเมืองต่าง ๆ จะเคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกา ดังกล่าว จะทำให้คู่ต่อสู้ทางการเมืองยอมรับผลการตัดสินของผู้เลือกตั้งโดยฝ่ายที่ชนะจะได้รับมอบอำนาจจากประชาชนให้ทำการปกครองในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ฝ่ายแพ้ก็จะหาทางเอาชนะในคราวต่อไปตามวิถีที่กฎเกณฑ์และกติกาได้กำหนดไว้ วิธีการเช่นนี้อำนวยให้การสืบต่ออำนาจการเมืองและการปกครองเป็นไปอย่างสันติวิธี ไม่ต้องอาศัยวิธีการที่ผิดกฎหมายและไม่ชอบธรรม เช่น การปฏิวัติรัฐประหารมาเป็นกลไกในการสับเปลี่ยนอำนาจ ดังนั้น กระบวนการการเลือกตั้งภายใต้เงื่อนไขที่กล่าวมานี้จึงแตกต่างไปจากการเลือกตั้งในประเทศ ที่มีพรรคการเมืองที่มีอำนาจอิทธิพลมากที่สุดเพียงพรรคเดียว หรือกลุ่มคณะบุคคลเพียงคณะเดียว ซึ่งใช้การเลือกตั้งเป็นเพียงข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรม ในอำนาจการปกครองเท่านั้น มิใช่เป็นกลไกเพื่อขจัดความขัดแย้งหรือเพื่อตัดสินการสืบต่ออำนาจแต่อย่างใด

นอกจากนี้แล้วกระบวนการสับเปลี่ยนอำนาจการปกครองโดยการเลือกตั้งนี้ยังเป็นกลไกสำคัญที่จะคอยเตือนสำนึกของผู้แทนราษฎร หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่ได้รับตำแหน่งหน้าที่โดยการเลือกตั้งให้ตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าตนมีความรับผิดชอบต่อประชาชนด้วย

1.1.3 หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง ประกอบด้วย (กรมการปกครอง 2535: 2-8)

- 1) หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง คือ ผู้เลือกตั้งมีอิสระ ปราศจากอิทธิพลข่มขู่

- 2) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา คือ ผู้ที่ได้รับเลือกเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศ จะอยู่ในอำนาจในระยะเวลาที่กำหนดไว้ เมื่อครบกำหนดก็พ้นตำแหน่งไปแล้วมีการเลือกตั้งใหม่
- 3) หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง หมายถึง การจัดการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม
- 4) หลักการออกเสียงโดยทั่วไป ไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลใดหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ
- 5) หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนมีคะแนนเสียงที่มีน้ำหนักเท่ากัน
- 6) หลักการลงคะแนนเสียงลับ เป็นการให้เสรีภาพที่จะลงคะแนนโดยไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าเลือกใคร (เมธา สุบุตรรัตน์ 2517: 49-51)
- 7) หลักการกำหนดอายุขั้นต่ำ การกำหนดอายุขั้นต่ำไว้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า การให้ผู้มีอายุต่ำกว่าที่กำหนดไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็อาจจะขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ทางการเมือง ซึ่งอาจจะทำให้การวินิจฉัยขาดเหตุผล
- 8) หลักความเป็นพลเมือง เกือบทุกประเทศจะสงวนสิทธิการเลือกตั้งไว้แก่พลเมือง ของตน

1.2 ทฤษฎีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

นักสังคมศาสตร์ได้แบ่งทฤษฎีของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งออกเป็น 3 ประเภท คือ ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล และทฤษฎีระบบ

1.2.1 ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Deterministic Theories)

ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนดระบุว่า “พฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคม” ปัจจัยทางสังคมดังกล่าวได้แก่สภาพภูมิหลังของบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทฤษฎีนี้กำหนดว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันไป การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพภูมิหลังที่แตกต่างกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งทฤษฎีนี้ให้เห็นว่าฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการลงคะแนน แนวความคิดที่เป็นพื้นฐานของทฤษฎีนี้ ได้แก่ “ตัวแบบแรงผลักดันทางสังคม” (Social Forces) ของ พอล ลาซาร์สเฟลด์ (Paul F. Lazarsfeld) และ “ทฤษฎีสุนาม” ของนักจิตวิทยา เคิร์ต เลวิน อย่างไรก็ตามทฤษฎีประเภทนี้เป็นการเสนอ

เงื่อนไขที่กำหนด “รูปแบบ” (Pattern) ของพฤติกรรมซึ่งไม่ดี มุ่งหมายที่จะทำนายพฤติกรรมในอนาคต หากให้ประโยชน์อย่างสำคัญในด้านการจัดตัวแบบอันหลากหลายที่เกี่ยวข้องกันในทางเศรษฐกิจ สังคมให้เป็นระเบียบ (จิตรา พรหมชุติมา 2541: 30-31)

1.2.2 ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Cration Theories)

ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเน้นที่ปฏิกิริยาของความสำนึกตรึงตรองของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการบริหารการเลือกตั้ง นโยบายของพรรค และสภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งลักษณะดังกล่าวคล้ายกับว่ากรอบความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทฤษฎีนี้จะให้ความสำคัญกับอิทธิพลของพรรคหรือกลุ่มการเมืองและผู้สมัครซึ่งจะมีบทบาทต่อทัศนคติของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่จะเลือกใครหรือกลุ่มใด เหมือนกับการตัดสินใจของผู้บริโภคในทางเศรษฐศาสตร์ การศึกษาที่เลือกใครหรือกลุ่มใด เหมือนกับการตัดสินใจของผู้บริโภคในทางเศรษฐศาสตร์ การศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้แก่ An Economic Theory Democracy ของ แอนโทนี ดาวน์ (จิตรา พรหมชุติมา 2541: 30-31)

1.2.3 ทฤษฎีระบบ (System Theories)

ทฤษฎีระบบเป็นการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยพิจารณาเชิงระบบทั่วไปว่า ปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบสั้น (Short – Term Fores) เช่น ความสนใจในตัวผู้สมัคร ความเห็นต่อนโยบายและปัญหาทางการเมือง ภาพพจน์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของพรรค สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ สภาพการแข่งขันของผู้สมัคร เป็นต้น จะผันแปรไปในแต่ละช่วงสมัยของการเลือกตั้ง เมื่อประมวลรวมกันแล้วจะมีผลต่อปัจจัยพื้นฐาน คือ ความนิยมพรรค ซึ่งอาจทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงเปลี่ยนความนิยมพรรคจากพรรคหนึ่งไปยังอีกพรรคหนึ่ง เป็นการแกว่งออกจากสภาวะสมดุล “ปกติ” และเมื่อถึงการเลือกตั้งครั้งต่อไปก็มักจะแกว่งกลับโดยนัยเดียวกันเช่นนี้เรื่อยไป (อ้างใน จิตรา พรหมชุติมา 2541: 31) นอกจากทฤษฎีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแล้ว สิ่งสำคัญก่อนที่จะมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็คือ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (สัมฤทธิ์ ราชสมณะ 2530: 36-71)

1. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง
2. การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง
3. การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง
4. การตัดสินใจสุดท้ายจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

1. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง
ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

1.1 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ขั้นตอนของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่าจะต้องมีการเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารของการสมัครรับเลือกตั้ง การได้ทราบข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ประชาชนในชนบทได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยผ่านสื่อ หรือช่องทางใดบ้าง และข่าวสารต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเลือกรับข่าวสารในลักษณะใด จนกระทั่งนำข่าวสารนั้นไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ จากสื่อหรือช่องทางหลาย ๆ ทางนั้น ประชาชนเลือกที่จะเชื่อข่าวสารจากแห่งใดมากที่สุด และลักษณะของข่าวสารที่ผ่านไปสู่ผู้ลงคะแนนเสียงนั้นก็ก็เป็นลักษณะข่าวสารที่หลากหลาย หลายแง่มุม เพื่อที่จะจูงใจให้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ประชาชนเลือกที่จะรับข่าวสารลักษณะใดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อที่จะลงคะแนนเสียงให้

1.2 การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจ และได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ หรือผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมือง หรือผูกพันผู้สมัครรับเลือกตั้งก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองถูกใจมากที่สุดให้เหลือจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้ หรือเท่าที่ตนเองต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ หรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ในขั้นตอนนี้จะเริ่มมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้ผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบกับตัวผู้สมัคร ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมืองก็จะเริ่มเข้าสู่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมานั้น สอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรืออุดมมุ่งหมายของผู้ลงคะแนนเสียงหรือไม่ผู้ลงคะแนนบางคนอาจจะให้

ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมือง บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

1.3 การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เมื่อกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงแล้ว ตามที่ผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง หลังจากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมานั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนควรจะได้รับ การประเมินเท่าไร ตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคน

1.4 การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

ในขั้นตอนนี้ตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะเป็นเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาสอดแทรกคือผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของสิ่งของ เงินทองที่ได้รับจากหัวหน้าผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งด้วย กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะมีขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งมาโดยตลอด จนกระทั่งได้ตัวผู้สมัครที่ได้รับการประเมินสูงสุด แต่เมื่อรับเงินหรือสิ่งของไปแล้วอาจจะทำการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนรับสิ่งของหรือเงินทองมาก็ได้

กล่าวโดยสรุป ในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ปกครองโดยชอบธรรม การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพและสิทธิทางการเมืองโดยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง

1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการทางการเมือง และมีความจำเป็นสำหรับการเมืองทุกระบบ เนื่องจากรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะการเสนอข้อเรียกร้อง (Demand) และ การสนับสนุน (Support) จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของระบบการเมือง หรือทำให้ระบบการเมืองในสถานะสมดุลได้ หากระบบการเมืองปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในแง่ที่เป็นเป้าหมายทางการเมือง หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย

สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ในส่วนของกระบวนการทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือการแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมกิจกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับองค์กรทางการเมือง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐ ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลและองค์การทางการเมืองที่ครอบคลุมระบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction System) ทางการเมืองทั้งหมดจะส่งเสริมให้เข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและองค์การทางการเมืองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะที่เป็นกระบวนการทางการเมือง (Political Process) จึงเกี่ยวข้องและสัมพันธ์โดยตรงกับกระบวนการอบรมหล่อหลอมทางการเมือง (Political Socialization) ซึ่งจะมีผลต่อความเชื่อและพฤติกรรมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลในแต่ละสังคม

การศึกษาการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในปัจจุบันทุกระบบการเมืองให้ความสำคัญกับระบบตัวแทน ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลจำนวนหนึ่งได้รับมอบอำนาจจากประชาชน ให้ไปทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ ในทิศทางที่สนองตอบต่อประชาชนที่ เป็นผู้เลือกตนเข้ามา

นอกจากนี้การเลือกตั้งยังทำหน้าที่เป็น “กลไกเชื่อมโยง” (Linkage Mechanism) สะท้อนทัศนคติของประชาชนต่อนโยบายของรัฐบาลต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและต่อพรรคการเมืองด้วย

จึงกล่าวได้ว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้วยการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้ง (Election) ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (Political Participation) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting) การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นปฏิบัติการอย่างเดี่ยว (Single act) ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การวัดค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ให้ความเที่ยงธรรมและชัดเจนมากที่สุด คือ ดูจากจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ดังนั้น การจะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองการเลือกตั้ง หรือการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนจำเป็นจะต้องพิจารณารูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รูปแบบของการออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

อาร์เทอร์ บอมร์เมด (Arthur W. Bromage) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมือง มี 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ (อ้างใน จิตรา พรหมชุติมา 2541: 34-40)

1.1 การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting)

1.2 การใช้วิธีบังคับหรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งได้แก่ การแสดงความคิดเห็นโดยตรงหรือทางจดหมาย โทรศัพท์ โทรเลข ฯลฯ

1.3 การดำเนินการอย่างเป็นทางการ ได้แก่ การใช้สิทธิที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ เช่น การแสดงประชามติ

ฮังติงตัน และโดมิงเกส (Huntington และ Domingues) (สุจิต บุญบงการ 2522 : 42) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นกิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐบาล โดยที่การกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นได้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง ทั้งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงการเลือกตั้ง การร่วมในการรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อโน้มน้าวหรือกดดันรัฐบาล Milrath และ Goel ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าหมายถึงกิจกรรมทั้งหลายของพลเมืองเฉพาะบุคคล ซึ่งต้องการมีอิทธิพลหรือสนับสนุนต่อรัฐบาลและการเมือง ไม่เฉพาะกฎเกณฑ์ที่เป็นอยู่ที่ประชาชนติดตาม เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อผลผลิตทางการเมือง แต่รวมทั้งกิจกรรมที่สนับสนุนและกระทำอย่างเป็นพิธีด้วย (จรรยา สุภาพ 2541: 333)

คาร์ โซเฮน (Carl Cohen) การปกครองในระบอบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นวิธีการและเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (อ้างใน จิตรา พรหมชุติมา 2541: 36)

มิลเบรธ (Milbrath) ได้กล่าวว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงไม่ใช่สิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของประชาธิปไตย เพราะว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องตั้งอยู่บน เหตุผลของประชาธิปไตยด้วย ซึ่งหมายความว่าประชาชนจะต้องตัดสินใจทางการเมืองอย่างมีเหตุผล (อ้างใน จิตรา พรหมชุติมา 2541: 37)

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการเลือกตั้ง หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่ประชาชน โดยเน้นความสำคัญของที่มาของอำนาจว่าได้มาจากประชาชน กล่าวคือผู้ปกครองจะมีอำนาจการปกครองต้องได้รับความยินยอมจากการเลือกตั้งของประชาชนเท่ากับอำนาจการปกครองนั้นเป็นของประชาชน และการปกครองนั้นจำเป็นต้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น ประชาชนต้องคอยควบคุมดูแลการใช้อำนาจในการปกครองซึ่งแต่เดิมประชาชนทุกคนดูแลควบคุมโดยตรง แต่ปัจจุบันเนื่องจากจำนวนประชาชนมีมากขึ้น จึงจำเป็นต้อง

มีการเลือกตัวแทนคอยดูแลควบคุมการใช้อำนาจปกครองของผู้ปกครองและดูแลผลประโยชน์ของประชาชน ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ทั้งปวงจะต้องตกอยู่กับประชาชน

จากหลักการสำคัญดังกล่าว วิเคราะห์ได้ว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้รับความชอบธรรมแห่งอำนาจในการปกครองจากการยอมรับของประชาชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นบทบาทที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นเครื่องมือแสดงออกถึงการยอมรับในอำนาจการปกครองที่มีความชอบธรรม

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า การแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนก็คือการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อคัดเลือกตัวแทน (Representation) ซึ่งการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย

1.3.1 ปัจจัยการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลักดันให้บุคคลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองปัจจัยหลักที่สำคัญ ได้แก่ แรงจูงใจ โอกาส และทรัพยากร

แรงจูงใจ

ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ความศรัทธาและความไว้วางใจในกระบวนการทางการเมือง ความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง โดยถือว่าเป็นพันธะหน้าที่ซึ่งพึงกระทำ เช่น การยอมรับว่ากระบวนการเลือกตั้งเป็นวิธีการ “ที่ดี” ในการปกครองประเทศ และมีความเห็นว่าคนไทยทุกคน “มีหน้าที่” ในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

โอกาส

ในการเข้าร่วมมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การปราศจากซึ่งอุปสรรคทางกฎหมาย และโอกาสในด้านมีความสะดวกในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น มีสิทธิตามกฎหมาย สามารถหาหน่วยเลือกตั้งพบ เป็นต้น

ทรัพยากร

ทรัพยากรที่สำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่ 3 ประการ คือ ความรู้ ทักษะ และเงิน ปัจจัยที่สามนี้ต่างมีอิทธิพลต่อกันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือคนที่มีความรู้สูง มักจะมีรายได้สูง และมีทักษะในทางการเมืองสูงตามไปด้วย

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยในด้านแรงจูงใจ โอกาส และทรัพยากรต่างเป็นปัจจัยที่เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ในระบบที่มีการเปิดโอกาสอย่างกว้างขวางแม้ว่าแรงจูงใจและทรัพยากรมีไม่มากนัก ประชาชนก็อาจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ หรือในอีกด้านหนึ่งแม้ว่าจะไม่มีโอกาส

และทรัพยากรมากนัก แต่ประชาชนมีแรงจูงใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงมาก ก็สามารถเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองได้เช่นกัน

ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจึงถือว่า การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยอย่างมาก (กมล สมวิเชียร 2516: 5)

1. 3.2 รูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

การจำแนกรูปแบบและกิจกรรมของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาและจำแนกเอาไว้หลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งมีทั้งความคล้ายคลึงและแตกต่างกันตามทัศนะของแต่ละท่าน เช่น ผลงานวิจัยของ เวอบาร์ และ ไนท์ เรื่อง Modes Of Democratic Porticipation : A Cross Nation Comparison เป็นต้น ในการศึกษาวิจัยนี้จะยึดเอาแนวคิดของ มิลเบรธ (Milbrath) เป็นหลักในการจำแนกรูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากเป็นการจำแนกที่ชัดเจนและละเอียดมากที่สุด

รูปแบบและกิจกรรมของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ มิลเบรธ (Milbrath) จำแนกระดับการเข้าร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามาก ดังนี้

- การแสดงความสนใจต่อปัจจัยกระตุ้นของการเมือง เช่น รับฟังข่าวสารการเมือง เป็นต้น
- การใช้สิทธิเลือกตั้งหรือการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
- การริเริ่มพูดคุยทางการเมือง เช่น ชอบคุยเรื่องการเมือง
- การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน เช่น การสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคที่ตนสนับสนุน
- การติดกระดุมหรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุน เช่น ติดเครื่องหมายหาเสียงเลือกตั้ง
- การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
- การบริจาคเงินสนับสนุนการเมือง เช่น การสนับสนุนเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง เป็นต้น
- การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เช่น ไปฟังผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น
- การร่วมณรงค์ทางการเมือง เช่น การช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

- การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมืองหรือการเป็นสมาชิกพรรค

การเมือง

- การร่วมประชุมแกนนำของพรรคการเมืองหรือเข้าร่วมประชุมทางการเมือง
- การระดมเงินทุนสำหรับพรรคการเมือง หรือการสนับสนุนทางการเงิน

แก่พรรคการเมือง

- การเข้าแข่งขันทางการเมือง ได้แก่ การเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- การดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งเป็น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

ในการพิจารณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยทั่วไปจะพิจารณาจากจำนวนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งต่อประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นอกจากนี้แล้ว การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพจะต้องส่งผลในทางสร้างสรรค์ (Creative) และคงไว้ (Maintain) ซึ่งระบบประชาธิปไตยและความเป็นประชาธิปไตยด้วย

ขั้นตอนในการตัดสินใจของประชาชนที่เกี่ยวกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

มิลเบรธ (Milbrath) กล่าวว่า โดยทั่วไปจะมีการตัดสินใจอยู่ 2 ประการ คือ

1. การตัดสินใจว่าจะมีบทบาทหรือไม่มีบทบาททางการเมือง
2. การตัดสินใจว่าเมื่อมีบทบาททางการเมืองแล้วจะมีแนวโน้มอย่างไรในการมี

บทบาททางการเมือง

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หากประชาชนตัดสินใจว่าจะมีบทบาททางการเมืองขั้นที่หนึ่งแล้ว มักจะสัมพันธ์ต่อมาถึงขั้นตอนที่สอง คือ การตัดสินใจต่อไปว่าจะมีบทบาททางการเมืองอย่างไรด้วย เช่น ในการเลือกตั้งทางการเมืองประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะตัดสินใจว่าตนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเมื่อตัดสินใจว่าจะออกเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเลือกตั้งคนใดด้วย

แม็คคลอสกี ได้อธิบายลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าขึ้นอยู่กับตัวแปร 3 ประการ คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมด้านจิตวิทยา และทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ดังนี้ (สถิติ นิคมญาติ 2524: 33-34)

1. ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ประกอบด้วยระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ และพื้นที่อยู่อาศัย จากผลการศึกษาเปรียบเทียบในสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ พบว่า สิ่งเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) เมื่อพิจารณากันในแง่ของจิตวิทยาแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะดำรงคงอยู่ได้อยู่กับการให้รางวัล (Rewards) หรือผลตอบแทนแก่ผู้เข้าร่วมนั้นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับเรื่องนี้นักวิชาการมักจะให้เหตุผลว่า การที่มนุษย์เราจะมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นก็เพื่อสนองความต้องการต่าง ๆ (Needs) ของเขา เช่น ความต้องการอำนาจ การแข่งขัน ความสำเร็จ การมีสัมพันธกับผู้อื่น การมีศักดิ์ศรี และการยอมรับจากสังคม สำหรับ มิลเบรธ (Milbrath) ได้จำแนกประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแง่ของเป้าหมาย (Goals) ออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีเป้าหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการที่จะให้ได้มาซึ่งบางสิ่งบางอย่าง เช่น ชัยชนะของพรรค เพื่อจะให้กฎหมายบางอย่างออกมา และเพื่อยกสถานะภาพของตนให้เด่นขึ้น

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีเป้าหมายสมบูรณ์ในตัวของมันเองหรือมีส่วนร่วมเพียงแสดงออกเท่านั้น ผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองมีจุดมุ่งมั่นเพียงตอบสนองความพอใจในปัจจุบันทันด่วนมากกว่า หรือไม่ก็เพื่อระบายออกซึ่งความรู้สึกที่ตนมีอยู่เท่านั้น เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของคนบางคนที่ไม่สนใจว่าผลการเลือกตั้งจะออกมาในรูปใด เพียงแต่ความรู้สึกสบายใจที่ได้มีโอกาสหย่อนบัตรลงในหีบเหมือนคนอื่น ๆ เท่านั้น

ถึงแม้ว่าลักษณะเป้าหมายในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ก็ตาม แต่จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนเรามักจะมีเป้าหมายทั้งสองประเภทผสมผสานอยู่ด้วยเสมอไม่มากนัก

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2522: 110-117) ได้กล่าวถึงปัจจัยหรือตัวแปรทางจิตวิทยาที่มีผลต่อการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ 2 ประการ คือ

1. ทศนคติทางการเมือง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า

1.1 ผู้สนใจการเมืองมักจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่สนใจ ความสนใจการเมืองอาจจะดูได้จากการติดตามข่าวคราวทางการเมือง เช่น โดยทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การพูดคุยกับคนอื่นทางการเมือง การไปฟังการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง ผู้ที่สนใจในลักษณะนี้มักจะมีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่ไม่มีความสนใจ ซึ่งเป็นพวกเมินห่างต่อการเมืองหรือเพิกเฉยการเมือง

1.2 ผู้มีความเลื่อมใสต่อพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งหรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษยังมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย

1.3 ผู้ที่มีความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน (Political

Efficiency) คือ เชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้จะมี
แนวโน้มเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่คิดว่าตนไม่มีประสิทธิภาพทางการเมือง

1.4 ผู้ที่เชื่อว่าการมีส่วนร่วมในวงการเมืองเป็นหน้าที่ (Since Of Citizen Duty) คือ เชื่อว่าการมีส่วนร่วมในวงการเมืองเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำมิใช่เป็นสิทธิที่จะทำก็ได้ไม่ทำ
ก็ได้ คนพวกนี้มีแนวโน้มจะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

1.5 ผู้ที่มีความรู้สึกไม่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือขาดศรัทธา
ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือขาดศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และคิดว่า
นักการเมืองไม่น่าไว้วางใจ คนพวกนี้จะแยกตัวเองออกจากการเมือง

1.6 ผู้ที่มีความเข้าใจทางการเมือง (Political Understanding) มีแนวโน้มที่
จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่เข้าใจทางการเมือง

2. บุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ความสามารถในการเข้าสังคม (Sociability) หมายถึงการที่บุคคล
สามารถสมาคมกับคนได้อย่างไม่เคอะเขิน มีความสามารถเข้ากับคนแปลกหน้าได้ง่ายบุคคล
ที่มีลักษณะเช่นนี้มีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทางการเมืองสูง

2.2 การขาดความมุ่งหมายในชีวิต (Anomie) บุคคลที่ขาดความมุ่งหมายใน
ชีวิตจะแสดงออกโดยการขาดค่านิยม ขาดการสร้างแนวทางในชีวิต มีความรู้สึกที่ตนเองไม่มี
ความสามารถ ไม่มีใครสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบุคคลที่มีอำนาจเป็นต้น บุคคลที่มีลักษณะ
เช่นนี้มีแนวโน้มที่จะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมือง

3. ตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (The Political Environment) ตัวแปร
ทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้
เพราะเป็นเรื่องที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำในลักษณะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมก็ได้สำหรับสิ่งแวดล้อม
ทางการเมืองพิจารณาได้ ดังนี้คือ

3.1 ระบบพรรคการเมือง (The Party System) ในบรรดาสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการ
มีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปของการเลือกตั้งนั้น ดูเหมือนว่าพรรคการเมืองจะเป็นปัจจัยสำคัญมาก
ที่สุด พรรคการเมืองจะแสดงบทบาทที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก บทบาทในลักษณะของ
การแสดงออกซึ่งความรู้สึก (Expressive) โดยที่พรรคการเมืองจะทำหน้าที่คลายให้สมาชิกพรรคมี
ความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความรู้สึกที่จะคัดค้านหรือต่อต้านผู้ที่อยู่ตรงกันข้ามหรือต่างพรรค
ประการที่สอง พรรคการเมืองจะแสดงบทบาทเป็นเครื่องมือ เพื่อให้บรรล่วัตถุประสงค์บางอย่าง
โดยบทบาทนี้พรรคการเมืองต้องกระทำหลายอย่าง เช่น ทำการติดต่อและช่วยเหลือลงทะเบียน

ให้แก่ผู้ออกเสียงเลือกตั้ง (Voters) ช่วยเหลือในเรื่องการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งและจัดการในเรื่องการณรงค์หาเสียง เป็นต้น

3.2 การณรงค์หาเสียง (The Campaign) ความเพียรพยายามของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในการที่จะชักจูงให้ประชาชนไปเลือกพรรคของตนโดยวิธีการณรงค์หาเสียงแบบต่างๆ ซึ่งเทคนิคการหาเสียงมีอยู่หลายวิธี แต่วิธีที่ถือว่ามีประสิทธิภาพในการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดีที่สุด ได้แก่ การสื่อสารแบบตัวต่อตัว หรือวิธีการเข้าถึงตัวนั่นเอง

3.3 ประเด็นและอุดมการณ์ทางการเมือง (Issues And Ideology)

ประเด็นทางการเมือง (Issues) นับว่าการเมืองมีบทบาทในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยเหมือนกัน โดยเฉพาะประเด็นที่เด่นๆ ที่ประชาชนรู้จักและเกี่ยวข้องกับตน จะเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากขึ้น สำหรับประเด็นทางการเมืองสามารถแบ่งออกอย่างกว้างๆ ได้ 3 ประการ คือ

3.3.1 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง (Position Issues) เช่น การรักษาพยาบาลฟรี การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ การประกันราคาพืชผลของชาวไร่ชาวนา

3.3.2 ประเด็นที่เกี่ยวกับโหวต ตัวอย่างบางประเด็นประเภทนี้ได้แก่ ปัญหานโยบายต่างประเทศ สิทธิเสรีภาพของประชาชน

3.3.3 อุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) บุคคลหรือสังคมที่มีอุดมการณ์ในทางการเมืองเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมมีผลต่อการแสดงบทบาทหรือการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช 2522 : 7) เช่น ในประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยถ้าบุคคลหรือสังคมนั้นมีอุดมการณ์ทางการเมืองระบบประชาธิปไตย ประชาชนก็จะไปแสดงบทบาททางการเมือง หรือมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก

กล่าวโดยสรุป การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบบประชาธิปไตย นอกจากหมายถึงการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแล้ว การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังหมายถึงกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เป็นต้นว่า การแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง การให้ความสนใจ และการติดตามข่าวสารทางการเมือง รวมทั้งการเข้าไปมีกิจกรรมในพรรคการเมืองการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นหัวใจสำคัญในการปกครองของระบอบประชาธิปไตย

2. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพิจิตร

2.1 ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดพิจิตรอยู่ในบริเวณภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา 55 ลิปดา กับ 16 องศา 36 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 59 ลิปดา กับ 111 องศา 47 ลิปดา ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 4,531.013 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,831,883 ไร่ มีความกว้างประมาณ 72 กิโลเมตร ความยาวประมาณ 77 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ตามทางหลวงหมายเลข 117 เส้นทางผ่านอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เข้าแยกอำเภอสามง่าม ระยะทาง 347 กิโลเมตร และเส้นทางผ่านอำเภอดงเจริญ จังหวัดนครสวรรค์ ผ่านกิ่งอำเภอดงเจริญและอำเภอทับคล้อเข้าแยกกิ่งอำเภอสามโก้ ระยะทาง 354 กิโลเมตร และโดยรถไฟระยะทาง 351 กิโลเมตร

2.2 อาณาเขต จังหวัดพิจิตรมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบางกระทุ่ม และอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอชุมแสง และอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร และ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

2.3 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดพิจิตร เป็นที่ราบลุ่มอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 30 เมตร ทางด้านตะวันออกมีความลาดเอียงไม่เกินร้อยละ 2 ส่วนที่ต่อเนื่องกับจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นที่ราบสูงความลาดเอียงร้อยละ 2 – 10 มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และแม่น้ำพิจิตร ความยาวของแม่น้ำน่านที่ไหลผ่านจังหวัดมีระยะทาง 97 กิโลเมตร และความยาวของแม่น้ำยมที่ไหลผ่านจังหวัดมีระยะทางประมาณ 124 กิโลเมตร ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมแต่โบราณทำให้เมืองพิจิตรเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มาแต่ก่อนยุคสุโขทัย และยังมีหลักฐานปรากฏแทบทุกวันนี้ ในด้านเศรษฐกิจมีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศ

2.4 ภูมิอากาศ

ภูมิอากาศจัดอยู่ในแบบมรสุม ซึ่งในรอบปีจะแบ่งออกเป็น 2 ฤดูใหญ่ คือ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปสิ้นสุดเดือนตุลาคม และฤดูแล้งแบ่งย่อยออกเป็น 2 ช่วง คือ ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมไปสิ้นสุดเดือนกุมภาพันธ์ และฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ไปสิ้นสุดเดือนพฤษภาคม

อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปี พ.ศ. 2547 ประมาณ 28.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 35.2 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 20.8 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ 74.7 ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด 94.4 ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด 55.1 ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย 79.3 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 93 วัน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคมฝนจะตกหนักที่สุดในเดือนกันยายน เนื่องจากเป็นเดือนที่พายุดีเปรสชันจากทะเลจีนใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทยตอนบน จึงมีฝนมากอาจก่อให้เกิดน้ำท่วมในบริเวณที่ราบลุ่มริมสองฝั่งแม่น้ำสายต่างๆ

2.5 เขตการปกครอง

จังหวัดพิจิตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ, 3 กิ่งอำเภอ, 85 องค์การบริหารส่วนตำบล, 884 หมู่บ้าน, 3 เทศบาลเมือง, 15 เทศบาลตำบล, 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตารางที่ 2.1 แสดงเขตการปกครองของจังหวัดพิจิตร

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	พื้นที่	ร้อยละ	จำนวนตำบล			หมู่บ้าน	เทศบาล	
			อบต.	สทต.	รวม		เมือง	ตำบล
เมืองพิจิตร	722.290	15.94	15	0	15	131	1	3
สามง่าม	338.084	7.46	5	0	5	79	-	2
วชิรบุรี	259.500	5.73	4	0	4	51	-	-
โพธิ์ประทับช้าง	378.561	8.36	7	0	7	96	-	1
วังทรายพูน	259.501	5.73	4	0	4	57	-	1
กิ่งอำเภอสามโก้	193.000	4.26	5	0	5	40	-	1
ตะพานหิน	468.930	10.35	12	0	12	91	1	-
บางมูลนาก	354.940	7.83	9	0	9	78	1	2
โพทะเล	484.370	10.69	11	0	11	97	-	2
ทับคล้อ	378.287	8.35	4	0	4	55	-	2
กิ่งอำเภอบึงนาราง	450.450	9.94	5	0	5	51	-	-
รวม	4,531,013	100	86	0	86	879	3	15

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดพิจิตร (2547) “แสดงจำนวนประชากรแต่ละตำบล” ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

2.6 ประชากร

สถิติจำนวนประชากรและอัตราความหนาแน่นตามทะเบียนราษฎรที่ทำการปกครองจังหวัด ณ เดือนธันวาคม 2547 มีประชากร 597,882 คน เป็นชาย 293,755 คน หญิง 304,127 คน ความหนาแน่นของประชากร 131 คนต่อตารางกิโลเมตร พื้นที่ที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองพิจิตร รองลงมาได้แก่ อำเภอดงเจริญ และอำเภอโพทะเล

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลสถิติประชากร ปี 2547

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนประชากร			ความหนาแน่น ของประชากร (คน / ตร.กม.)
	ชาย	หญิง	รวม	
เมืองพิจิตร	40,446	42,447	82,893	114
สามง่าม	18,724	18,973	37,697	111
วชิรบุรี	15,470	15,675	31,145	120
โพธิ์ประทับช้าง	17,394	18,085	35,479	93
วังทรายพูน	13,845	13,989	27,834	107
ดงเจริญ	29,328	30,541	59,869	127
บางมูลนาก	19,196	19,878	39,074	110
โพทะเล	29,171	30,394	59,565	122
ทับคล้อ	21,769	21,932	43,701	115
กิ่งอำเภอบึงนาราง	14,417	14,782	29,199	64
กิ่งอำเภอดงเจริญ	9,150	9,414	18,564	76
รวม	293,755	304,127	597,882	131

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดพิจิตร (2547) “แสดงจำนวนประชากร” ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

2.7 ข้อมูลผลการเลือกตั้งจังหวัดพิจิตร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดพิจิตร ที่ผ่านมามีการแข่งขันกันรุนแรงมากนัก เพราะพื้นที่เขตเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นฐานเสียงของประชาธิปัตย์ ส่วนพรรคการเมืองอื่นๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งผลการเลือกตั้งที่ผ่านมาในแต่ละครั้ง สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดพิจิตร

เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2535

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน 25 35 จังหวัดพิจิตร
เขตเลือกตั้งที่ 1 (อ.เมืองพิจิตร, กิ่ง อ. สากเหล็ก, อ.วังทรายพูน, อ.สามง่าม, อ.โพธิ์ประทับช้าง)

ลำดับที่	ชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้ง	เลขหมาย		ผลคะแนน	ผลการเลือกตั้ง
		ประจำตัว	สังกัดพรรค		
1	นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์	2	ประชาธิปัตย์	107,332	ได้รับเลือกตั้ง
2	นายไพฑูรย์ แก้วทอง	1	ประชาธิปัตย์	93,797	ได้รับเลือกตั้ง
3	นายบุญเสริม ฉาวรกุล	3	ชาติไทย	28,426	ไม่ได้
4	นายโสภณ สิริเกษร	4	ชาติไทย	725	ไม่ได้
5	นายอำนาจ เกียรธำ	5	แรงงานไทย	336	ไม่ได้
6	นางสุจิตรา เกียรธำ	6	แรงงานไทย	272	ไม่ได้

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน 25 35 จังหวัดพิจิตร

เขตเลือกตั้งที่ 2

(อ. ตะพานหิน, อ.ทับคล้อ, อ.บางมูลนาก, กิ่ง อ.ดงเจริญ, อ.โพทะเล, กิ่ง อ.บึงนาราง)

ลำดับที่	ชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้ง	เลขหมาย		ผลคะแนน	ผลการเลือกตั้ง
		ประจำตัว	สังกัดพรรค		
1	พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์	1	ประชาธิปัตย์	85,293	ได้รับเลือกตั้ง
2	นายวิทยา สุจิตานนท์	2	ประชาธิปัตย์	58,426	ได้รับเลือกตั้ง
3	พ.ต.ท.อดุลย์ บุญเสริม	3	ความหวังใหม่	55,622	ไม่ได้
4	พ.ต.ท.सानิตย์ สุรังษี	7	เอกภาพ	28,406	ไม่ได้
5	ว่าที่ ร.ต.นคร คิวราษฎร์	5	พลังธรรม	1,735	ไม่ได้
6	นายสุรัชย์ ตีโชติ	4	ความหวังใหม่	1,309	ไม่ได้
7	นางชลลดา สุรังษี	8	เอกภาพ	859	ไม่ได้
8	นายคณัย คิวราษฎร์	6	พลังธรรม	249	ไม่ได้
9	นางสาวนิภาพรรณ ทัดคุ้ม	9	แรงงานไทย	153	ไม่ได้
10	นายกิตติพรรณ ทัดคุ้ม	10	แรงงานไทย	92	ไม่ได้

ตารางที่ 2.4 แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดพิจิตร

เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

จำแนกรายอำเภอและจังหวัด เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดพิจิตร

(อ.เมืองพิจิตร, กิ่ง อ. สากเหล็ก, อ.วังทรายพูน, อ.สามง่าม, อ.โพธิ์ประทับช้าง)

ลำดับที่	ชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้ง	เลขหมาย		ผลคะแนน	ผลการเลือกตั้ง
		ประจำตัว	สังกัดพรรค		
1	นายประดิษฐ์ภัทรประสิทธิ์	2	ประชาธิปัตย์	107,332	ได้รับเลือกตั้ง
2	นายไพฑูรย์ แก้วทอง	1	ประชาธิปัตย์	93,797	ได้รับเลือกตั้ง
3	นายบุญเสริม ถาวรกุล	3	ชาติไทย	28,426	ไม่ได้
4	นายโสภณ สิทธิเกษร	4	ชาติไทย	725	ไม่ได้
5	นายอำนาจ เถียรอำ	5	แรงงานไทย	336	ไม่ได้
6	นางสุจิตรา เถียรอำ	6	แรงงานไทย	272	ไม่ได้

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

จำแนกรายอำเภอและจังหวัด เขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดพิจิตร

(อ. ตะพานหิน, อ.ทับคล้อ, อ.บางมูลนาก, กิ่ง อ.ดงเจริญ, อ.โพทะเล, กิ่ง อ.บึงนาราง)

ลำดับที่	ชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้ง	เลขหมาย		ผลคะแนน	ผลการเลือกตั้ง
		ประจำตัว	สังกัดพรรค		
1	พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์	1	ประชาธิปัตย์	85,293	ได้รับเลือกตั้ง
2	นายวิทยา สุจิตานนท์	2	ประชาธิปัตย์	58,426	ได้รับเลือกตั้ง
3	พ.ต.ท.อดุลย์ บุญเสริม	3	ความหวังใหม่	55,622	ไม่ได้
4	พ.ต.ท.सानิตย์ สุรังษี	7	เอกภาพ	28,406	ไม่ได้
5	ว่าที่ ร.ต.นคร คิวรวงูร	5	พลังธรรม	1,735	ไม่ได้
6	นายสุรัชย์ ดีโชติ	4	ความหวังใหม่	1,309	ไม่ได้
7	นางชลลดา สุรังษี	8	เอกภาพ	859	ไม่ได้
8	นายคณัย คิวรวงูร	6	พลังธรรม	249	ไม่ได้
9	นางสาวนิภาพรรณ ทัดคุ้ม	9	แรงงานไทย	153	ไม่ได้
10	นายกิตติพรรณ ทัดคุ้ม	10	แรงงานไทย	92	ไม่ได้

สำหรับการเลือกตั้ง ส.ส.ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 ที่มีจำนวน ส.ส.ทั้งหมด 500 คน (แบบแบ่งเขต 400 คน,บัญชีรายชื่อ100 คน) ในส่วนของจังหวัดพิจิตร มี 4 เขตเลือกตั้ง มี ส.ส. ได้ 4 คน และได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 โดยผลการเลือกตั้ง (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร ได้สรุปผล ดังนี้

ตารางที่ 2.5 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544
เขตเลือกตั้งที่ 1

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ - สกุล	ได้คะแนน
16	นายประดิษฐ์ - ภัทรประสิทธิ์ (พรรคประชาธิปัตย์)	40,846
7	นายเสริมสุข - เหลาหชัยอรุณ (พรรคไทยรักไทย)	18,970

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 103,305 คน จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 69,426 คน จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน 1,380 บัตร จำนวนบัตรดี 59,816 บัตร และจำนวนบัตรเสีย 8,230 บัตร

ตารางที่ 2.6 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544
เขตเลือกตั้งที่ 2

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ - สกุล	ได้คะแนน
7	นายไพศาล - จูอาภรณ์ (พรรคไทยรักไทย)	16,308
9	นายบุญเสริม - ถาวรกุล (พรรคชาติไทย)	2,745
16	นายบรรพพัฒน์ - แก้วทอง (พรรคประชาธิปัตย์)	26,287
18	นายสุภกิจ - จุลพันธ์ (พรรคประชากรไทย)	48
21	นายวิสุทธิ์ - ปัญญาพิรมย์ (พรรคชาติพัฒนา)	317

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 106,707 คน

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 52,427 คน จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน 904 บัตร จำนวนบัตรดี 45,704 บัตร จำนวนบัตรเสีย 5,818 บัตร

ตารางที่ 2.7 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544
เขตเลือกตั้งที่ 3

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ - สกุล	ได้คะแนน
1	นายบรรเจิด - จันทโรทัย (พรรคเสรีประชาธิปไตย)	12,127
7	นายบุญเกียรติ - เวชยากิจ (พรรคไทยรักไทย)	14,304
16	นายศิริวัฒน์ - ขจรประศาสน์ (พรรคประชาธิปัตย์)	30,953

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 105,042 คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 68,962 คน จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน 2,246 บัตร จำนวนบัตรดี 57,384 บัตร และจำนวนบัตรเสีย 9,332 บัตร

ตารางที่ 2.8 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544
เขตเลือกตั้งที่ 4

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ - สกุล	ได้คะแนน
7	นายอตุลย์ - บุญเสริม (ไทยรักไทย)	47,134
16	นายชัยยงค์ - แสงรวีวิสิฐ (พรรคประชาธิปัตย์)	10,482
21	นายสมนึก - ขวัญใจรักษ์ (พรรคชาติพัฒนา)	890

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 105,381 คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 67,555 คน จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน 1,452 บัตร จำนวนบัตรดี 58,506 บัตร และจำนวนบัตรเสีย 7,597 บัตร และเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ได้มีการเลือกตั้ง เป็นครั้งที่สอง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งผลการเลือกตั้งของจังหวัดพิจิตร สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร ได้สรุปผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) ดังนี้

ตารางที่ 2.9 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548
เขตเลือกตั้งที่ 1

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ - สกุล	ได้คะแนน
4	นายประดิษฐ์ - ภัทรประสิทธิ์ (พรรคประชาธิปัตย์)	38,360
9	นายเสริมสุข - เหลาหัยอรุณ (พรรคไทยรักไทย)	29,662

โดยมีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 74,035 คน จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมาย
ในช่องไม่ประสงค์ลงคะแนน 724 บัตร จำนวนบัตรดี 68,022 บัตร และจำนวนบัตรเสีย
5,289 บัตร

ตารางที่ 2.10 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548
เขตเลือกตั้งที่ 2

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ - สกุล	ได้คะแนน
4	นายบรรพต - แก้วทอง (พรรคประชาธิปัตย์)	34,044
9	นางสาวสุณีย์ - เหลืองวิจิตร (พรรคไทยรักไทย)	35,510
18	นางสาวพัชรภรณ์ - แก้วทอง (พรรครักถิ่นไทย)	115

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 76,156 คน จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่อง
ไม่ประสงค์ลงคะแนน 705 บัตร จำนวนบัตรดี 69,669 บัตร และจำนวนบัตรเสีย 5,782 บัตร

ตารางที่ 2.11 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548
เขตเลือกตั้งที่ 3

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ - สกุล	ได้คะแนน
4	นายวิทยา - กรวยศิริวงศ์ (พรรคประชาธิปัตย์)	1,107
9	นายนาวัน - บุญเสริม (พรรคไทยรักไทย)	34,265
11	นายศิริวัฒน์ - ขจรประศาสน์ (พรรคมหาชน)	30,679

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 72,532 คน จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่อง
ไม่ประสงค์ลงคะแนน 889 บัตร จำนวนบัตรดี 66,051 บัตร และจำนวนบัตรเสีย 5,592 บัตร

ตารางที่ 2.12 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548
เขตเลือกตั้งที่ 4

หมายเลขประจำตัว	ชื่อ - สกุล	ได้คะแนน
4	นายภาคภูมิ - ถาวรกุล (พรรคประชาธิปัตย์)	11,215
9	พ.ต.ท.อดุลย์ - บุญเสริม (พรรคไทยรักไทย)	52,665

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 70,257 คน จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่อง
ไม่ประสงค์ลงคะแนน 1,243 บัตร จำนวนบัตรดี 63,880 บัตร และจำนวนบัตรเสีย 5,134 บัตร

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยมีการศึกษาวิจัย วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์หรือ มีอิทธิพล
ต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ดังนี้

สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2541: ก) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยประกอบการตัดสินใจของ
ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการวิจัยพบว่า
ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเข้าสนทนากับทางการเมือง ร้อยละ 23.2 ฟังการหาเสียงร้อยละ
60.2 ฟังวิทยุ ร้อยละ 46.6 และดูโทรทัศน์ร้อยละ 81.8 ทราบว่ามีการซื้อเสียงร้อยละ 75.3 ในการ
เลือกตั้งครั้งต่อไปจะเลือกผู้สมัครรายใหม่ร้อยละ 68.2 เห็นว่าผู้สมัครควรมีความรู้ระดับปริญญาขึ้น
ไปร้อยละ 81.2 เห็นว่าผู้สมัครเปลี่ยนพรรคไม่น่าเชื่อถือร้อยละ 90.3 เห็นว่าควรมีองค์กรอิสระ
ดำเนินการเลือกตั้งร้อยละ 93.3 เห็นว่าไม่ควรมีบ ส.ส ร้อยละ 52.1

จิตรา พรหมชุตินา (2541: ข-ค) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเลือกตั้งของ
ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า (1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้าน
การเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร จะรับรู้จากสื่อทางโทรทัศน์ สำหรับ
ความสนใจทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า จะให้ความ
สนใจไม่มากนัก แต่ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครจะมีความรู้ด้านการเมืองอยู่ใน

ระดับสูง การที่ประชาชนในชุมชนแออัดมีความรู้ด้านการเมืองมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลจากสื่อ โดยเฉพาะโทรทัศน์ ซึ่งสื่อเหล่านี้ย่อมมีส่วนช่วยให้ประชาชนในชุมชนแออัดได้รับความรู้ทางการเมืองเป็นอย่างดี (2) ทักษะคิด ความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการเลือกตั้งประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นว่าเป็นสิทธิมากกว่าเป็นหน้าที่ สำหรับทักษะคิดความคิดเห็นที่มีต่อนักการเมืองเป็นไปในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก และเห็นว่าการเลือกตั้งมีการซื้อสิทธิขายเสียงกันมาก แต่อย่างไรก็ดี การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพราะต้องการคนดีเข้าสภา นอกจากนี้ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครจะมีความเชื่อและอุดมการณ์ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย (3) การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร จะมีบทบาทแต่กิจกรรมเฝ้ามองดูมากกว่าจะมีบทบาทในกิจกรรมเชื่อมโยงหรือเป็นกิจกรรมเข้าสู่การเมือง (4) ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครไปเลือกตั้งเพราะอยากได้ผู้แทนดี ดังนั้น คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้งด้วย (5) เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป กับผู้ที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรี จะพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะมีความสนใจทางการเมือง มีทัศนคติความคิดเห็นในทางการเมือง มีบทบาทการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และมีพฤติกรรมในการออกเสียงเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

อนุสัลย์ จันตะกุล (2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเลือกตั้งผู้แทนราษฎรจังหวัดน่าน” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเลือกตั้งผู้แทนราษฎรของชาวจังหวัดน่านนั้น มีความแตกต่างกันตามภูมิหลัง กล่าวคือผู้ที่มีการศึกษาสูงและเศรษฐกิจดี ได้แก่ผู้ที่มีการศึกษาคำ อาศัยอยู่ในเขตชนบท ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม มีแนวโน้มจะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากกว่า ผู้มีการศึกษาสูงและเศรษฐกิจสูง ซึ่งได้แก่ ผู้ที่มีการศึกษาสูง อาศัยอยู่ในเมืองประกอบอาชีพรับราชการหรือธุรกิจ ส่วนพฤติกรรมของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ผลการศึกษาพบว่าไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด โดยประชาชนจังหวัดน่าน เห็นว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งมีพฤติกรรมเหมือน ๆ กัน

ศิวะพร ปัญญา (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครพนม เขต 1 พ.ศ. 2537 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนมากที่สุดได้แก่ พรรคการเมือง คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหวัะเนน และศึกษาพฤติกรรมพรรคการเมืองเสียงเลือกตั้งพบว่า ประชาชนมีความ

สนใจในการเลือกตั้งค่อนข้างมาก และพบว่าพรรคการเมืองมีบทบาทมากที่สุดในการเลือกตั้ง รองลงมาคือ คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหวัคะแนน

สมศักดิ์ พงษ์ไพบูลย์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

1) กระบวนการหาเสียงในเขตเลือกตั้งที่ศึกษาส่วนใหญ่ยึดถือตัวบุคคลมากกว่า ความผูกพันทางองค์การ (พรรคการเมือง) ซึ่งพิจารณาได้จากการจัดองค์กรหาเสียง ความสัมพันธ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดตั้งหวัคะแนน และยุทธวิธีการหาเสียง ยกเว้นกรณีการหาเสียงของพรรคการเมืองเกิดใหม่ซึ่งไม่มีการจัดตั้งหวัคะแนนของผู้สมัครมาก่อน แต่ชื่อเสียงเกียรติประวัติของหัวหน้าพรรคเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ประชาชน และ

2) ปัจจัยหลักที่สามารถแปรเสียงให้เป็นคะแนนได้เป็นปัจจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ได้แก่ ญาติ พี่น้อง หวัคะแนน และเงิน ยกเว้น ประวัติดูหมิ่นและผลงานของผู้สมัครไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นปัจจัยที่สามารถแปรให้เป็นคะแนนแก่ผู้สมัครได้เพียงใด รวมทั้งปัจจัยด้านเงินและหวัคะแนนก็มีข้อจำกัดในการแปรเสียงให้เป็นคะแนน และปัจจัยด้านพรรคการเมืองก็มีส่วนทำให้ผู้สมัครได้คะแนนเสียงเลือกตั้ง แม้ว่าไม่มากพอที่จะทำให้ได้รับการเลือกตั้งก็ตาม

จากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องนี้ มีข้อค้นพบที่สำคัญคือ ปัจจัยหลักที่สามารถแปรเสียงเป็นคะแนนได้ คือ ปัจจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ได้แก่ ญาติ พี่น้อง หวัคะแนน และเงิน ยกเว้น ประวัติดูหมิ่นและผลงาน ส่วนสำคัญคือปัจจัยภายในที่เกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร

ชลฤดี วรรณสุทธะ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 ในพื้นที่อำเภออุดรชุม จังหวัดยโสธร” ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน (2) ระบบอุปถัมภ์ ได้แก่ การซื้อเสียง การให้ผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน (3) คุณลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้) ที่ต่างกัน มีผลทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์แตกต่างกัน